

ES BIBILOTI ¹

Açò vol dir que era un al·lotet de devers dotze anys qui no tenia pare ni mare, però era molt guapo, no feia mal an es Pa, i era de nom Joan.

Es va posar de mosso a ca un sabater qui feia feina per un d'es Mercadal, i un dissabte es mestre li va dir:

—Vés a's Mercadal a cobrar es pareis d'aquesta setmana; i alerta a perdre es doblers!

—No tingueu ànsia — va contestar ell.

Va a's Mercadal, i quan tornava amb es doblers, a sa carretera troba un ranxo d'al·lots que se n'enduien un moix a matar. Un el tenia per sa coa i altres dos per ses cames, i aquell moixet, que ja se la devia pensar, miulava tot trist: *miau, miau, miau*.

—Amollau-lo, no el faixeu penar tant, no el mateu - va dir En Joanet.

—*Pup, pup!* — van respondre ells -, a matar-lo anam.

—Voleu aquests doblers i l'amollareu? — digué En Joan.

—Dóna-mos-los.

Els dona tots es doblers que duia, i ells van amollar es moix, que, miulant ben alegre, es posa a córrer darrera En Joanet.

Arriba a ca es mestre, i aquest li pregunta:

—On són es doblers?

—Vol dir que com arribava a sa carretera som trobat un ranxo d'al·lots que anaven a matar un moix, i perque no el matassin els hi he donats

—Oh tros de bestia!— va dir es mestre — i aquesta has feta? Te creus que per sa casa else tenim de demés, an es doblers? O dus molta toixa, tu? Jo no m'ho hauria pensat mai, que fossis tan babau..

Comença a donar-li betcollades, i bufetada ve, bufetada va, li donà un bon panxó fins que va estar cansat i després agafa s'estirapeu i n'hi dona d'anxoves i castanyes que li va posar unes anques com una mel·lera.

—Que hi tornarás més? — li deia.

—No cert -, responia ell.

Va seguir fent feina tota sa setmana, i quan vingué es dissabte vol dir que es mestre el torna enviar amb sa feina a's Mercadal i li digué:

—Mira, avui hi has de tornar, però ja pots veure si me dus tots es doblers, que si else tornes donar per res, te ben mauraré i no et donaré feina mai més.

¹ Me la va contar En Ramón Faies d'es Migjorn Gran

En Joanet se'n va cap a's Mercadal, deixa es pareis, cobra es doblers i parteix. Quan va ser p'es camí qui tornava, va trobar un ranxo d'al·lots qui componien una galera de crits i renou i se n'enduïen un ca fermat, a matar-lo. Aquell pobre animalet lladrava llastimós i piulava tan trist que En Joanet va tenir compassió d'ell i va dir:

—I ara, per què feis passar tanta pena an aquest ca, pobre animal?

—El duim a matar. Que hi véns? — digueren ells.

—No, no hi vénc. És de plànyer, mesquinet! Amollau-lo!

—Bons estam noltros per amollar-lo! Pots pensar! A matar-lo hem d'anar; saps que riurem!

Tanmateix hi va pensar, amb es mauro que es mestre li va donar s'altre vegada; però no podia veure que fessin passar tanta pena a n'aquell animal, i els hi va dir:

—Bono, voleu tots aquests doblers i l'amollareu ?

—Vénga — van contestar ells.

En Joanet els hi dóna es doblers que havia cobrat a's Mercadal, i ets al·lots van amollar es cus, que, ben content, se'n va anar a llepar-li sa mà. Arriba a ca es mestre i aquest li diu:

—I es doblers, on són? Que ja els has tornat donar?

En Joanet es posa a tremolar i amb un gran retgiró va dir:

—He trobat un ranxo d'al·lots que duïan un ca a matar i no som pogut veure'l passar pena, i perque l'amollassin els hi som donat es doblers que duïa.

—Mira que ho ets, boig! —va respondre es mestre, mentres s'alçava per agafar s'estirapeu -.No en som vist cap mai, de tan curt com tu. Ves de què hem de menjar, aquesta setmana! O et creus que sabem viure de l'aire del cel?

I comença a donar-li mormes amb s'estirapeu, i ventosa d'un vent i magrana de s'altre, el va deixar ben perxat, li va fer una partida de budonyes i el va treure a's carrer.

En Joanet comença a plorar i a fer piulos, fins que hi van comparèixer es moixet i es cus i li van demanar:

—Idò! Què és que tens?

—Què tenc? Es meu mestre m'ha maurat que jo he donat es doblers de sa feina perque no vos matassin.

—No ploris, idò, i no tenguis ànsia. Jas; vetaqui aquest *bibiloti*, i quan estiguis apurat o tenguis necessitat, no has de fer més que dir: «Per la virtut del *bibiloti*, que surti o succeesqui tal cosa»; i sempre te sortirà lo que voldràs.

En Joanet pren es *bibiloti*, i seguit d'es ca i es moix ja és partit a córrer món. Quan tenia fam, no feia més que dir: Per la virtut del *bibiloti*, que surti un bon plat d'arròs i un bon

tros de xuia o sobrassada, botifarró o lo que més li agradava i, *paf*, amb un instant compareixia tot lo que havia demanat.

Arriba a una ciutat, i quan va esser davant ca el Rei li agafa gana, s'asseu i diu:

—Per la virtut del *bibiloti*, que surti ara un bon dinar.

I vénga! al punt comparegueren plats i més plats de lo millor que hi ha en el món; i En Joanet vénga, vénga, una espipellada d'açò, una d'allò, es va posar bé de panxa.

El Rei, que en aquelles hores estava en es balcó, quan va veure que sense dur sac ni civadera treia tot quan volia, es va creure que era bruix, va manar que l'agafassin i que el passassin per ses armes.

Va arreplegar es soldats enmig de sa plaça i el va fer posar a ell a davant per afusellar-lo; però abans que es soldats tirassin, En Joanet treu es *bibiloti* i diu:

—Per la virtut del *bibiloti*, que tots es soldats tornin de fusta i amb es cap per avall, i que el Rei també estigui fent s'uiastre dalt aquell fumeral.

I totd'una tots es soldats van tornar de fusta, i vet allà el Rei fent s'uiastre dalt es fumeral.

—Joanet, davalla'm d'aquí! començà a cridar el Rei —Joanet, davalla'm d'aquí!

—Si me promet de deixar-me casar amb sa seva fia, si que el faré davallar.

En Joanet, per la virtut del *bibiloti*, el fa davallar, i es soldats tornaren de carn i os; però el Rei, en lloc de complir es pactes, el va fer agafar altra volta, i cap a sa plaça a passar-lo per ses armes.

Quan me'l tenen enmig a punt de tirar-li, torna dir:

—Per la virtut del *bibiloti*, que tots es soldats tornin de plom i el Rei estigui cap per avall dalt es fumeral més alt de sa ciutat.

Així va succeir. Vol dir que totd'una es soldats van ser de plom i el Rei ja tornà cap per avall dalt es fumeral més alt.

—Per amor de Déu, Joanet, davalla'm d'aquí dalt! cridava el Rei — Joanet, davalla'm, si vols!

—Idò me doni paraula certa de que me casaré amb sa seva fia.

—Te Ia don, i aquesta vegada serà ben cert.

En Joanet el fa davallar; es va casar amb sa fia del Rei, i van fer unes festes mai vistes; van tenir vuitada, però mai va deixar es moix ni es ca; allà on anava ell, sempre se'ls emmenava.

D'es cap d'uns quants dies que va ser casat, vol dir que passa una bruixa i li pren es *bibiloti*; i totd'una que el va tenir, per por de que ningú la trobàs i l'hi tornàs pendre va dir:

—Per Ia virtut del *bibiloti*, que surti un castell enmig d'es riu i jo que hi sia dintre.

Va sortir es castell enmig d'un riu molt ample que hi havia prop de sa ciutat, i allà hi vivia sa bruixa sense que ningú sapigués per on havia pres.

En Joanet, com veia que havia perdut un arreu tan bo, comença a posar-se trist i trist; i el Rei i la Reina, com veien que ja no sabia fer res, el tenien avorrit. Però un dia es cus va dir an es moixet:

—En Joanet està trist; ha perdut es *bibiloti*, i jo sé on és. És dins es castell de sa Bruixa enmig d'es riu i l'hi hem d'anar a prendre.

—Però, i com ho hem de fer?

—Saps què? Anem a sa vorera; tu te posaràs damunt sa meva esquena i jo nedaré, i quan arribarem, tu entraràs dins es castell i el duràs.

—Anem, idò.

Se'n van, i quan són a sa vorera, es moixet es posa damunt s'esquena d'es cus i d'allà s'ha dit cap an es castell de sa Bruixa. Hi arriben, i es moix, sense fer renou, hi entra, li pren es *bibiloti* i el tornen an en Joanet.

Com ell el va veure, va tenir una alegria molt grossa, el va ben estar i ja no el va perdre mai més. I quan el Rei es va morir, l'hi feren a ell; i encara ho deu esser, si no és mort.

Sa rondaia està acabada; i es qui la trobi fada, que hi posi un poc més de sal, i la tendrà salada.

Rondalla extreta de *Rondaies de Menorca* volum II d'**Andreu Ferrer Ginard**